

Лекція №2

Інституції Європейського Союзу

Питання для розгляду

1. Законодавчі органи ЄС.
2. Законодавчий процес.
3. Європейська Комісія.
4. Судова система Європейського Союзу.
5. Допоміжні інституції ЄС.

Історія становлення Європарламенту

- **1952 р.** – Асамблея Європейського Співтовариства вугілля та сталі складалась з делегованих національними парламентами країн-членів зі свого складу (78 делегатів). Подібна система формування Асамблеї відображала основну функцію, яку вона виконувала в ЄСВС – здійснення громадського контролю за діяльністю керівних органів Спільноти.
- **1957р.** – створений (назва – Європейська Асамблея). Складався з представників країн ЄС, які мали бути членами національних парламентів. Розширення функцій, не тільки контрольні, але й дорадчі. Відсутня нормотворча функція.
- 1962 р. – з'являється назва «Європейський парламент»

Інтеграційні процеси => розширення повноважень всіх інституцій => розширення бюджетних повноважень Парламенту в 1975 році => нова форма громадського контролю за діяльністю – прямі загальні вибори до Європейського Парламенту.

- 1976р. - Акт «Про обрання Європейської парламентської асамблеї загальними прямими виборами». Більшість питань залишено для самостійного регулювання законодавством держав-членів. Населення держав-членів Співтовариств обирає представників до ЄП **прямими загальними виборами терміном на п'ять років**. Вибори в державах-членах – відповідно до існуючого національного виборчого законодавства. Дата проведення виборів може визначатися національним законодавством, але день голосування не може припадати на перші три дні тижня.
- В результаті перших прямих виборів до ЄП, що відбулись у червні 1979 року, громадяни дев'яти країн СГС обирали 410 депутатів

- 1986 (1987р.) – Єдиний Європейський Акт закріплює законодавчі повноваження ЄП => ухвалює підготовлені Радою і Комісією проекти, що пройшли три читання. Хоча Європарламент і не наділений правом безпосередньої законодавчої ініціативи, однак він може вимагати внесення необхідних проектів Комісією.
- 1992 р. - розширення повноважень Європарламенту. Закріплено провідне місце Парламенту серед інших інституцій.
- 2001 р. – Ніццький договір

- Еволюція кількості представників в ЄП:
  - 1979 р. – 410 осіб
  - 1984 р. – вступ Греції – 434 особи
  - 1987 р. – вступ Іспанії та Португалії – 567 осіб
  - 1995 р.- вступ Австрії, Фінляндії та Швеції - 626 депутатів
  - 1997 р. – Амстердамський договір передбачив обмеження - не може бути більше ніж 700 осіб.
  - 2004 р. – приєднання 10 держав - 732 депутати (така кількість передбачена Ніццьким договором)
  - 2007 р. – 751 депутат (Лісабонський договір)
- Встановлена квота на представництво в ЄП – залежить не лише від кількості населення, але і від впливу на вирішення спільних проблем.

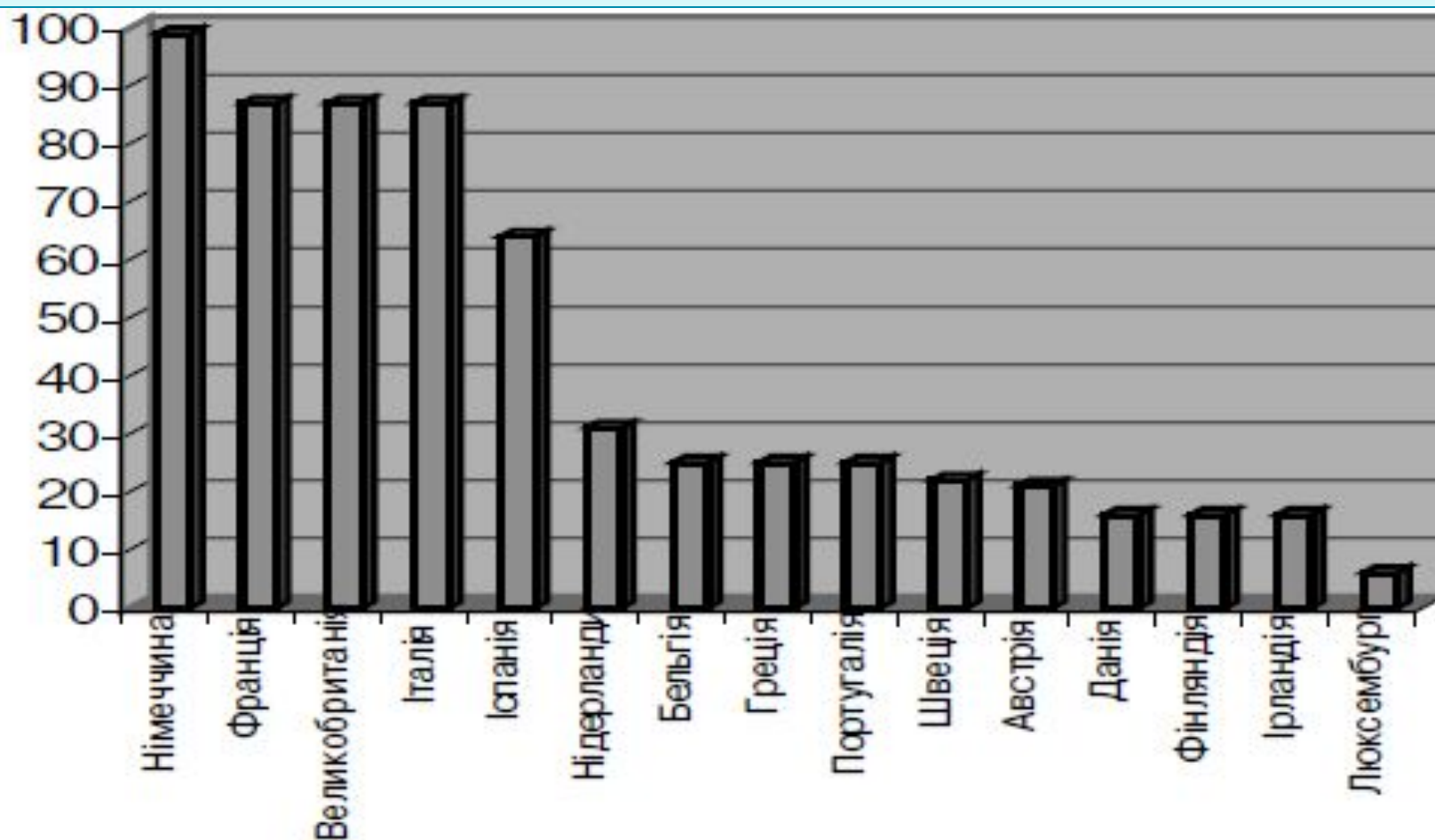

Рис. 9.1. Динаміка представництва держав-членів в Європарламенті після виборів 1999 року

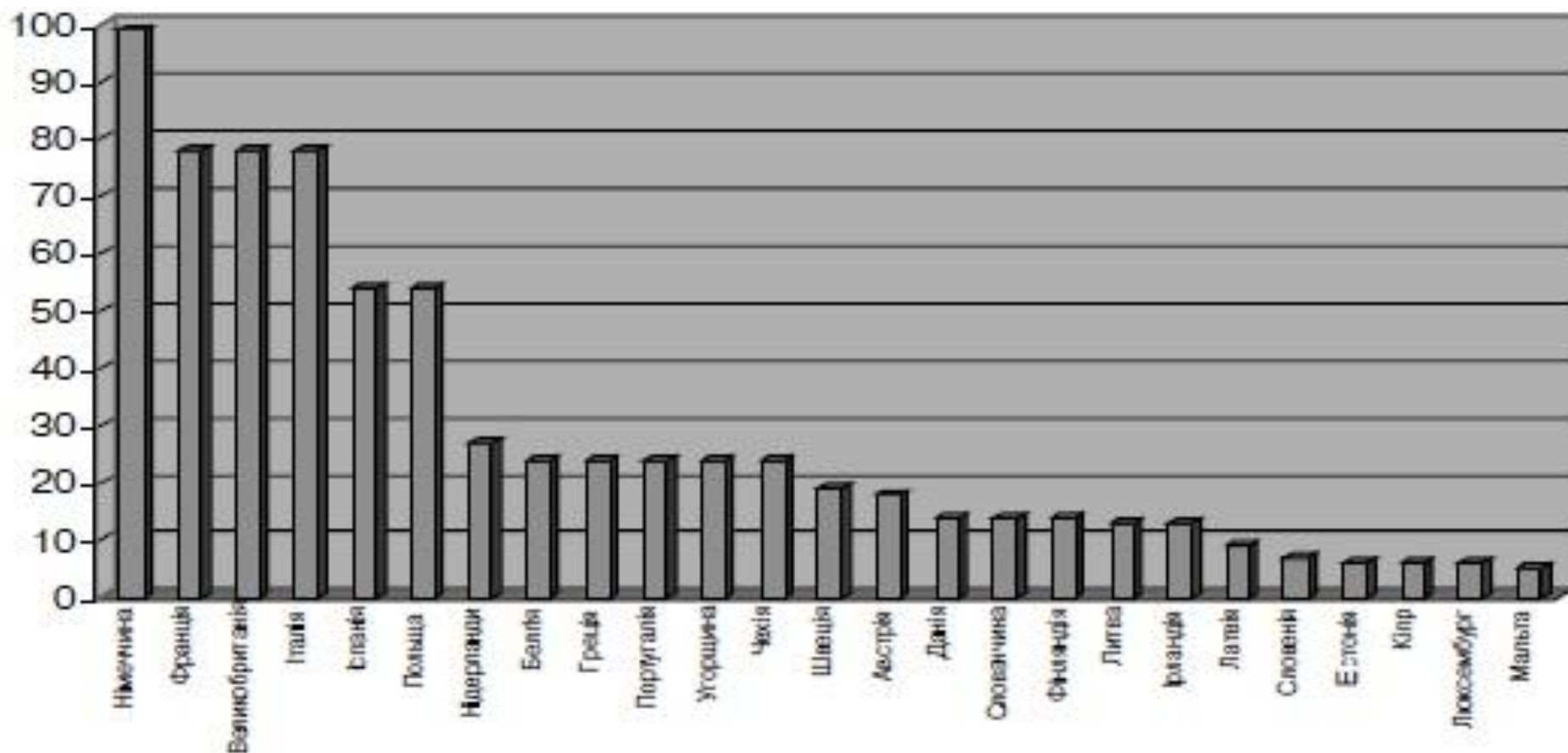

Рис. 9.2. Динаміка представництва держав-членів у Європарламенті після виборів 2004 року

З 2007 року (Лісабонський договір) – 751 депутат. З 2014 року розподіл місць в Європарламенті складає:

Країна	Кількість місць	Країна	Кількість місць
Бельгія	21	Латвія	8
Болгарія	17	Литва	11
Чехія	21	Люксембург	6
Данія	13	Угорщина	21
Німеччина	96	Мальта	6
Естонія	6	Нідерланди	26
Ірландія	11	Австрія	18
Греція	21	Польща	51
Іспанія	54	Португалія	21
Франція	74	Румунія	32
Італія	73	Словенія	8
Хорватія	11	Словаччина	13
Кіпр	6	Фінляндія	13
Великобританія	73	Швеція	20

Європейський Парламент здійснює свою діяльність на постійній основі

- Постійним місцезнаходженням Парламенту є Страсбург (Франція), окремі засідання проводяться у Брюсселі (Бельгія)
- Чергові сесії Парламенту тривають від 1 до 2 тижнів
- Позачергові сесії скликаються на вимогу більшості членів Парламенту, Ради чи Комісії у Брюсселі і тривають не більше 2 днів
- Щорічно проводиться 1 сесія Парламенту. Вона починається другого вівторка березня
- Щорічно проводиться 12 пленарних засідань у Страсбурзі. Засідання є відкритими для громадськості

Склад Європейського Парламенту

Президент Європарламенту – Антоніо Таяні

Комітети

- Діє 17 постійних комітетів, 20 міжпарламентських делегацій, 14 делегацій для об'єднаних парламентських комітетів
- Засідання у комітетах проводяться упродовж 1-2 тижнів щомісячно
- У середині комітетів обирається Бюро (складається з Голови та 2-3 віце-голів) та генерального доповідача
- Розглядають питання передані на їх обговорення, а також питання, що винесено на порядок денний за їх власною ініціативою

Політичні групи

- Маастрихтський договір 1992 року ввів у Договір про ЄС нову статтю, яка закріпила формування політичних груп в Парламенті не на основі національної чи національно-територіальної належності, а за політичними інтересами
- Регламент Європейського Парламенту закріплює, що політична група повинна включати депутатів більше, ніж від однієї країни
- Мінімальна кількість членів для створення політичної групи: - 23 особи – якщо складається з представників 2 держав-членів ЄС; - 18 – якщо складається з представників 3 країн; - 14 – якщо складається з представників 4 і більше держав
- Забороняється членство більше, ніж в одній політичній групі

Голова Європарламенту

- Обирається на **два з половиною роки шляхом таємного голосування**
- Кандидатура висувається політичними групами або не менше, ніж 32 депутатами. При формуванні органів та призначенні посадових осіб Парламенту (Голови, віце-голів, квесторів) необхідно враховувати інтереси справедливого представництва держав-членів та політичних груп.
- Обирається на основі абсолютної більшості голосів (не менше, як половина загального складу). Якщо протягом трьох турів жоден кандидат не набере абсолютної більшості голосів, то на голосування висуваються дві кандидатури, які в третьому турі набрали найбільше голосів. Якщо у четвертому турі кандидати набирають рівну кількість голосів, то мандат на головування отримує старший з них.

Бюро Європарламенту

- Складається з Голови, 14 віце-голів (здійснюють функції Голови під час його тимчасової відсутності, а також тоді, коли той бере безпосередню участь у дискусії) та 5 квесторів (наділені адміністративними та дисциплінарними функціями. На відміну від Голови та віце-голів мають лише право дорадчого голосу)
- Вирішує деякі фінансові, організаційні, адміністративні справи депутатів, організацій при Парламенті, його секретаріату та інших органів. Вирішує питання, пов'язані з проведенням засідань, укладає штатний розклад для Генерального секретаріату Європейського Парламенту, розробляє проект бюджету Європейського Парламенту, дає вказівки квесторам тощо

Повноваження ЄП

ЗАКОНОДАВЧА	БЮДЖЕТНА	КОНТРОЛЬНА	ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНА
Консультативна процедура	Схвалює проект в цілому	Парламентська відповідальність Комісії	Право на отримання інформації Необхідність консультативного висновку Європейського Парламенту для деяких міжнародних договорів, які укладаються Радою
Процедура співпраці	Готує поправки Здійснює поточний контроль за виконанням бюджету	Тимчасові комісії з розслідування Омбудсмен (Уповноважений з прав людини)	Право схвалення чи несхвалення міжнародних угод у процедурі співприйняття рішення
Процедура спільного прийняття рішень	Затверджує звіт про виконання бюджету	Інформаційний контроль за діяльністю Ради та Комісії	Підтримання стосунків з національними парламентами країн
Процедура ухвалення		Право на подачу індивідуальних та колективних петицій	Обговорення проблем міжнародного характеру на пленарних засіданнях

Рада ЄС та Європейська Рада

- Рада ЄС - законодавча гілка
- Європейська Рада – незалежна
<http://www.european-council.europa.eu/home-page?lang=en>
- Європейську Раду утворюють голови держав та урядів країн-членів ЄС разом з Головою Європейської Комісії. Їм допомагають міністри закордонних справ та один член Комісії. Європейська Рада зустрічається 4 рази в рік.

Немає самостійних законодавчих повноважень, але:

- Призначати Голову Єврокомісії Комісії
- Процедура внесення поправок до Договорів (проста більшість)
- Встановлює умови прийнятності для нових держав-членів

До основних завдань Європейської Ради відносяться:

- визначення стратегічних цілей та напрямків конструювання об'єднаної Європи, розширення сфери діяльності Союзу завдяки новим областям,
- видавання загальних політичних замовлень,
- гарантування цілісності дій Союзу у всіх галузях.

Рада Європейського Союзу

- <http://www.consilium.europa.eu/homepage>

Функції

- Законодавча і бюджетна (спільно з Парламентом)
- Розробка політики та координація
- **Формувальна функція** - Рада наділена досить широкими повноваженнями зі створення інших органів і формування політики персоналу. По-перше, вона призначає членів Соціально-Економічного Комітету, Комітету Регіонів і Суду Аудиторів. Рада може за умов одноголосності змінити кількість членів Європейської Комісії, а на подання Європейського Суду – збільшити кількість його Суддів чи Генеральних Радників.

Склад

- Представники держав-членів на рівні міністрів
- Головування в Раді ЄС здійснюється державами-членами ЄС в порядку, визначеному Радою (зазвичай ротація відбувається за принципом велика - мала держава, засновник - новий член і т. д.). Ротація відбувається раз на **шість місяців**.

Склад Ради ЄС

- **Рада з загальних питань**
- **Рада з закордонних справ** - відповідає за зовнішню політику ЄС, починаючи від зовнішньої політики і оборони, торгівлі, співробітництва в цілях розвитку та гуманітарної допомоги.
- **Рада економічних та фінансових питань (EКОFIN- The Economic and Financial Affairs Council)** - координація економічної політики, економічне спостереження, моніторинг бюджетної політики держав-членів і державних фінансів, євро (юридичні, практичні та міжнародні аспекти), фінансові ринки і руху капіталу і економічні відносини з третіми країнами. **EКОFIN** також готує і приймає кожен рік, разом з Європейським парламентом, бюджет Європейського союзу, який становить приблизно 100 млрд євро.
- **Рада з Довкілля** складається з міністрів довкілля, які збираються близько чотирьох разів на рік. У цьому секторі, Європейське співтовариство має завданням сприяння гармонійному, збалансованому і стійкому розвитку економічної діяльності, яка бере до уваги необхідність забезпечення високого рівня якості навколишнього середовища. Для досягнення цієї мети діяльність ЄС спрямована на збереження якості навколишнього середовища, здоров'я людини, розумного і раціонального використання природних ресурсів та сприяти заходам на міжнародному рівні по боротьбі з регіональними екологічними проблемами.

Склад Ради ЄС (2)

- **Рада з освіти, молоді та культури** об'єднує міністрів освіти, культури, молоді та комунікацій, що збираються близько трьох або чотирьох разів на рік. Приймає рішення кваліфікованою більшістю (крім культурних справ, де діє одностайно).
- **Рада із зайнятості, соціальної політики, охорони здоров'я та у справах споживачів (EPSCO)** складається з міністрів зайнятості, соціального захисту, захисту прав споживачів, охорони здоров'я та рівних можливостей, які збираються близько чотирьох разів на рік.
- Створення **Ради з конкурентоспроможності** в червні 2002 року, шляхом злиття трьох попередніх конфігурацій (внутрішнього ринку, промисловості та наукових дослідженнях) стало відповіддю на необхідність в більш послідовною і більше скоординовано розглядати питань, пов'язані з конкурентоспроможністю Європейського Союзу. Залежно від питань, включених до порядку денного, Рада складається з міністрів європейських справ, міністрів промисловості, міністрів досліджень, і т.д. Збирається близько п'яти або шести разів на рік.

Склад Ради ЄС (3)

- **Рада з питань юстиції** об'єднує міністрів юстиції і міністрів внутрішніх справ приблизно раз на два місяці, для обговорення, розробки і реалізацію політики співпраці в цьому секторі.

У 1985 році Західна Німеччина, Франція і країни Бенілюксу уклали Шенгенську угоду, яка була важливим кроком на шляху до співпраці між державами-членами у цій галузі. Шенгенська зона в даний час включає 26 країн (Бельгія, Чеська Республіка, Данія, Німеччина, Естонія, Греція, Іспанія, Франція, Італія, Латвія, Литва, Люксембург, Угорщина, Мальта, Нідерланди, Австрія, Польща, Португалія, Словенія, Словаччина, Фінляндія, Швеція, Ісландія, Норвегія, Швейцарія і Ліхтенштейн).

- **Рада з питань транспорту, телекомунікацій та енергетики**

- **Рада з питань сільського господарства та рибальства** - є однією з 10 конфігурацій Ради. Його метою є створення нормативно-правової бази для діяльності, що бере участь у виробництві продуктів харчування і харчових продуктів в ЄС.

Повноваження Ради ЄС

Кола обов'язків Ради

- - приймає законодавчі акти (правила, директиви і т.д.), у багатьох випадках «спільні рішення» з Європейським парламентом;
- - допомагає координувати політику держав-членів, наприклад, в економічній сфері;
- - розвиває спільну зовнішню політику і політику безпеки, на основі стратегічних орієнтирів, встановлених Європейською радою;
- - укладає від імені Співтовариства і Союзу, міжнародні угоди між ЄС і однією або декількома державами або міжнародними організаціями.
- - координує дії держав-членів і вживає заходів в області поліцейського і судового співробітництва у кримінальних справах.
- - приймає бюджет Союзу, разом з Європейським парламентом.

Distribution of votes for each Member State

Germany, France, Italy, United Kingdom	29
Spain, Poland	27
Romania	14
Netherlands	13
Belgium, Czech Republic, Greece, Hungary, Portugal	12
Austria, Bulgaria, Sweden	10
Croatia, Denmark, Finland, Ireland, Lithuania, Slovakia	7
Cyprus, Estonia, Latvia, Luxembourg, Slovenia	4
Malta	3
TOTAL	352

Законодавча ініціатива в ЄС

- Законодавча ініціатива
- Комісія: квазі-монополія (ст. 17, ч.2) – «Законодавчі акти Союзу можуть прийматися тільки на підставі пропозиції Комісії, за винятком де договори передбачають інше»

Лісабонський договір:

- Ініціатива громадян, ст. 11 (4) – «Не менш одного мільйона громадян, які є громадянами значного числа держав-членів може взяти на себе ініціативу запросити Європейську комісію, в рамках своїх повноважень, подати будь-яку відповідну пропозицію з питань, де громадяни вважають за необхідне прийняття правового акту Союзу»
- Група держав-членів
- Європарламент
- Запит Суду ЄС
- Запит Європейського інвестиційного банку
- Рекомендація Європейського центрального банку

Законодавча процедура в ЄС

- **Звичайна процедура:**

Європейська Комісія вносить пропозицію до Європейського парламенту та Ради.

I читання - Європейський парламент приймає позицію в першому читанні і доводить його до відома Ради. Якщо Рада ЄС схвалює пропозицію Парламенту – акт приймається в редакції, яка відповідає позиції Європейського парламенту. Якщо Рада ЄС не схвалює пропозицію – вона пояснює свою позицію і приймає акт в своїй редакції та доводить до відома Європарламенту.

II читання – протягом трьох місяців після такого повідомлення – Європарламент - схвалює / не схвалює/вносить поправки

III читання - Європейський парламент, діючи **більшістю голосів**, та Рада, діючи **кваліфікованою більшістю**, у кожного є період у шість тижнів в рамках яких повинні прийняти відповідне рішення відповідно до спільного тексту акту. Якщо вони цього не зроблять, то запропонований акт вважається не прийнятим.

http://europadatenbank.iaaeu.de/user/view_legalact.php?id=360

Commission proposal

First reading → EP yes → Council yes → act adopted
→ EP position → Council yes → act adopted

→ Council common position

Second reading

→ EP approves → act adopted

→ EP rejects → act not adopted → EP

amends → Council yes → act adopted

→ Council no

Conciliation

→ no joint act → act not adopted

→ joint act

Third reading

→ EP approves → Council yes → act adopted

→ EP no or → Council no → act not adopted

Законодавча процедура в ЄС

(2)

Спеціальна (позачергова) процедура

- Відповідно до статті 289 Договору про функціонування Європейського Союзу (TFEU), **консультація** є спеціальною законодавчою процедурою, в результаті чого парламент надає точку зору щодо пропонованого законопроекту, перш ніж Рада приймає його. Європейський парламент може схвалити або відхилити законодавчу пропозицію або пропонувати поправки до неї. Рада не є юридично зобов'язаною враховувати думку Парламенту, але відповідно до прецедентного права Суду ЄС, Рада не повинна прийняти рішення, не отримавши думку Парламенту.
- Ця процедура в даний час застосовується в обмеженій кількості, в таких законодавчих напрямках як внутрішній ринок та конкурентне право. Консультації парламенту також потрібні при прийнятті міжнародних угод з питань спільної зовнішньої політики і політики безпеки

- У деяких законодавчих областях, Європарламент повинен дати свою **згоду**. Процедура згоди дає Парламенту право вето. Роль парламенту, таким чином, полягає в затвердженні або відхиленні законодавчої пропозиції без подальших поправок і Рада ЄС не може скасувати думку парламенту. Згода потрібна також щодо не законодавчої процедури, коли Рада ЄС здійснює прийняття певних міжнародних угод.
- Історично застосовувалась при вступі нових держав до ЄС. На сьогодні – щодо ратифікації деяких угод, укладених у рамках Європейського Союзу, в першу чергу у випадках серйозного порушення основних прав; при прийнятті нового законодавства про боротьбу з дискримінацією

Історія становлення Європейської Комісії

- http://ec.europa.eu/about/index_en.htm
- 1951 р. - **Верховний орган** Європейського об'єднання вугілля і сталі - спроба створення інструменту ефективного управління, дотримання балансу між законодавчою і виконавчою владою.
- 1957р. - Комісія ЄЕС не володіла широким колом законодавчих і виконавчих повноважень. Комісії Євратому було запропоновано виконувати аналогічні функції, що і Комісії ЄЕС. Причина деякого обмеження повноважень Комісій ЄЕС і Євратому полягає в тому, що держави - члени Європейських Співтовариств побоювалися збільшення ролі цих інститутів за широкої сфери компетенції ЄЕС, яка охоплювала вже практично всі сфери економіки.
- 1965 р. - злиття Комісій ЄЕС і Євратому з Верховним органом ЄОВС. Позбавлена законодавчих повноважень, але повноваження з видання актів делегованого законодавства, і **виключне право законодавчої ініціативи**, Комісія Європейських Співтовариств за собою зберегла.

Історія формування складу ЄК

- Верховний орган ЄОВС обирався на 6 років у складі 9 членів, причому 8 з них обиралися державами-членами, а дев'ятий - за згодою між ними.
- До складу Комісії ЄЕС і Комісії Євратому обиралося по 9 членів - строго на основі загальної згоди урядів держав-членів, кооптація (додаткове обрання) не допускається. Термін повноважень становив всього 4 роки. Також допускалося переобрання комісара на новий термін.
- Формування Комісії Європейських Співтовариств, починаючи з моменту об'єднання Комісії ЄЕС, Комісії Євратому та Верховного органу ЄОВС в єдиний орган, будувалося за зразком, встановленим Римськими договорами 1957. Це стосувалося також і терміну повноважень, який становив 4 роки.
- Договір про Європейський Союз 1992 р. - термін повноважень Комісії був прирівняний до терміну легіслатури Парламенту і становив **5 років**. Раніше висувалося по два представника від п'яти найбільших держав (Німеччини, Великобританії, Франції, Італії та Іспанії) і по одному представнику від інших держав. Протоколом до Амстердамського договору 1997 р. було передбачено, що в ході розширення Європейського Союзу жодна

Структура

- Президент (*Жан-Клод Юнкер*)
- Уповноважені (по одному на Member State)
- Генеральні директорати - це аналоги урядовим міністерствам. Генеральні директорати є профільними і відповідають за реалізацію політики в різних сферах компетенції ЄС.

Кожного кандидата в Єврокомісію рекомендує уряд його країни, потім він проходить співбесіду з головою Єврокомісії і затверджується Європарламентом.

До 2014 – по 1 представнику від держави в тому числі і Високий представник

- З 2014 р. представники, що відповідають 2/3 кількості держав-членів ЄС (18 з 28), якщо ЄР не прийме іншого рішення.
- - Голову ЄК обирають за пропозицією Європейського парламенту. Після цього Рада ЄС за пропозиції обраного голови погоджує перелік членів Єврокомісії. Члени комісії обираються Європарламентом шляхом голосування кваліфікованою більшістю.
- - **термін роботи – 5 років**

The European Commission

Development of the Community Policy

Proposals

Application and implementation of the EU-Treaties

Control

Execution of The Community regulations

Administration

The EU in international organisations

Representation

- Комісія не є адміністративно – технічним органом , секретаріатом ЄС. Згідно ст. 17 Договору про Європейський Союз , Комісія володіє монополією на законодавчу ініціативу, «просуває спільні інтереси Союзу».
- Здійснює нагляд за застосуванням права Союзу (імплементация директив в національні законодавства відповідно до строків), а також виконує координаційну, виконавчу та управлінську функції, що, при функціонуванні в рамках єдиної системи на основі принципів права ЄС, обумовлює її виняткове положення порівняно з іншими аналогічними інститутами регіональних європейських організацій .
- Згідно ст. 17 Договору про ЄС та Кодексу поведінки комісарів 2011 члени **Європейської комісії повинні бути незалежні, відповідальні і європейськи віддані**. Принцип європейської відданості є новим принципом, що підкреслює особливу природу влади Комісії, так як цей інститут здійснює управління в загальноєвропейських інтересах, не орієнтуючись на переваги окремих держав чи груп держав.

Цілі Комісії:

- забезпечення функціонування спільного європейського ринку;
- захист інтересів Співтовариства;
- представництво ЄС у закордонних стосунках.

Функції Комісії:

- - забезпечує виконання договорів
- - контролює імплементацію європейського права під приводом Європейського суду
- - виконує бюджет, координує програми
- - забезпечує зовнішнє представництво ЄС, крім спільної зовнішньої політики та політики безпеки
- - ініціює щорічні та багаторічні програми ЄС

Повноваження Європейської Комісії

- I – виконання положень установчих договорів ЄС, а також інших нормативно - правових актів, прийнятих інститутами ЄС.
- II – дає рекомендації та висновки з усіх питань, які становлять предмет установчих договорів.
- III – володіє власною розпорядчою владою, і приймає участь в прийнятті рішень іншими інститутами ЄС.
- IV – забезпечує виконання рішень, прийнятих Радою ЄС в рамках її компетенції.
- Відає матеріальними ресурсами Союзу, є розпорядником кредитів по бюджету.
- Амстердамський договір => можливість ініціювання Комісією нових санкцій проти держави-члена, що грубо порушує принципи свободи, демократії.

Повноваження Комісії (2)

- Рекомендації Комісії є обов'язковими в деяких випадках:
  - Комісія повинна давати Раді ЄС рекомендації щодо переговорів з третіми державами стосовно загального митного тарифу
  - Рада ЄС отримує думку Комісії з питання вступу до Союзу нової держави-члена.

Представляє ЄС у відносинах з третіми державами та міжнародними організаціями.

Законодавчі повноваження Єврокомісії

- Комісія має право законодавчої ініціативи пропонувати закони для прийняття Європейським парламентом та Радою ЄС. У більшості випадків, Комісія робить пропозиції для виконання зобов'язань відповідно до договорів ЄС, або в тому випадку, якщо інша установа ЄС, країни або зацікавлені сторони звернулись з проханням запропонувати законопроект.
- До прийняття пропозиції, Комісія здійснює консультації, щоб інтереси зацікавлених сторін були прийняті до уваги. Крім того, здійснюється оцінка потенційного економічного, соціального та екологічного впливу законодавчого акта, що публікується разом із самою пропозицією.
- Принципи субсидіарності та пропорційності.
- Законодавча ініціатива в рамках другої та третьої опор.

Процес прийняття рішень

- Колективне прийняття рішень - більшість
Комісія діє відповідно до принципу колективної відповідальності. Рішення приймаються колективно Колегією уповноважених, які несуть колективну відповідальність перед Європейським парламентом.
- Члени Комісії не мають жодних окремих повноважень щодо прийняття рішень, за винятком, коли вони уповноважені Комісією вжити заходів від свого імені в зоні їх відповідальності.
- Підзвітна парламенту (звіти і можливість засудження)

Процес прийняття рішень (2)

- Всередині Комісії проект рішення розробляється компетентним генеральним директором або службою. Після погодження з іншими відомствами, в тому числі з юридичною службою (якщо йдеться про підготовку правового акту), проект направляється відповідальному комісару чи комісарам, які вносять його на розгляд Комісії.
- Рішення приймаються більшістю голосів. Як варіант – прийняття рішення шляхом опитування членів Комісії поза межами залу засідань. Але таке рішення може бути винесено тільки у випадку повної згоди всіх членів Комісії.

Голова Європейської Комісії

- Комісія здійснює свої функції у відповідності з політичними орієнтирами, встановленими її Головою.

Голова Єврокомісії:

- Представництво ЄС на міжнародному рівні
- Розподіляє функції та обов'язки між членами Комісії
- Координує та спрямовує діяльність комісарів
- Підписує документи
- Керує роботою юридичної служби Комісії, яка представляє Комісію в Суді ЄС та надає візи на всі проекти рішень.

Маастрихтський договір 1993 року	Амстердамський договір 1997 року	Ніццький договір 2001 року	Лісабонський договір 2007 року
<p>ст.157 Комісія складається з 17 членів.</p> <p>Кількість членів Комісії може бути змінено одностановним рішенням Ради.</p> <p>Стаття 158</p> <p>Члени Комісії призначаються відповідно до процедури, в пункті 2, на період п'ять років, пункт 2</p> <p>Уряди держав-членів після консультацій з Європейським парламентом називають кандидата на пост Голови Комісії.</p> <p>Уряди держав-членів, разом з кандидатом у Голови, називають і осіб, кого вони хочуть призначити членами Комісії. Голова та інші члени Комісії, затверджуються ЄП.</p>	<p>20 членів, незалежних від урядів своїх країн: (усього на 1997 рік – 15 країн-членів, проте від ФРН, Франції, ВБ, Італії та Іспанії по 2 представники) + Голова ЄК + 5 віце-президентів.</p> <p>Основні повноваження ЄК залишилися незмінними після Маастрихтського договору. Вносяться доповнення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - роль Голови ЄК при призначенні її членів змінилася від «консультацій» до «загальної згоди» - за Головою ЄК закріплювалася функція <u>політичного керівництва роботою ЄК</u> (ширші можливості у розподіленні завдань всередині органу + перерозподіл цих завдань під час терміну повноважень ЄК) <p>Не прописано процедури прийняття рішень.</p>	<p>Комісія складається з двадцяти п'яти незалежних членів (по одному від кожної країни-члена), разом з президентом і п'ятьма віце-президентами. Комісію призначають на п'ятирічний термін за згоди країн-членів, рішення про її призначення ухвалює Європейський Парламент. Комісії допомагає в роботі адміністрація, до якої входять генеральні директорати та генеральний секретаріат. Голова ЄК призначається рішенням кваліфікованої більшості Європейської Ради. Голова призначає членів Комісії.</p> <p>Повноваження:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розробляє й пропонує законодавчі акти; • керує запровадженням політики Спільноти; • розпоряджається бюджетом; • підтримує зовнішні відносини; • наглядає за дотриманням законів Спільноти; 	<p>До 2014 – по 1 представнику від держави в тому числі і Високий представник</p> <p>З 2014 р. представники, що відповідають 2/3 кількості держав-членів ЄС (18 з 27), якщо ЄР не прийме іншого рішення.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Голову ЄК обирають за пропозицією ЄП. Після цього Рада ЄС за пропозиції обраного голови погоджує перелік членів Єврокомісії. Члени комісії обираються ЄП шляхом голосування кваліфікованою більшістю. <p>Термін роботи – 5 років</p> <p>Забезпечує виконання договорів</p> <ul style="list-style-type: none"> - контролює імплементацію європейського права під приводом Європейського суду - виконує бюджет, координує програми - забезпечує зовнішнє представництво ЄС, крім спільної зовнішньої політики та політики безпеки - ініціює щорічні та багаторічні програми ЄС
<p>ст.162 Рада та Комісія консультуються й становлять методи їхньої співпраці.</p>			
<p>ст.163 Комісія приймає рішення більшістю голосів своїх членів</p>			<p>Голова ЄК організує роботу комісії та</p>

Судова система ЄС

- «Суд повинен гарантувати, що у тлумаченні та застосуванні цього Договору спостерігається закон».

Структура судової системи ЄС

- Суд ЄС
- Загальний суд (колишній Суд I інстанції)
- Трибунал (суд) з цивільних послуг
- Спеціальні трибунали (суди)

Суд ЄС

- Суд ЄС інтерпретує законодавство ЄС, щоб переконатися, що воно застосовується таким же чином в усіх країнах ЄС. Він також вирішує юридичні суперечки між урядами країн ЄС і інститутами ЄС. Приватні особи, компанії або організації також можуть подавати позови до Суду, якщо вони вважають, що їхні права були порушені установою ЄС.
- Склад суду – один суддя від кожної країни.
До складу Суду входять 9 «генеральних адвокатів», робота яких полягає у поданні висновків у справах, порушених у Суді. Це повинно робитись публічно і неупереджено.
- Кожен суддя і генеральний адвокат призначається строком на шість років, який може бути продовжений. Уряди країн ЄС домовляються між собою стосовно кандидатів на посаду судді та генерального адвоката.
- Лісабонський договір – кандидати на посаду судді – юристи визнаної компетенції або особи, які відповідають національним вимогам для зайняття суддівських посад. Для визначення такої компетенції Рада ЄС створює експертну комісію в складі 7 осіб (входять члени Суду, Загального суду, члени національних вищих судів).
- http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_en.htm

- У своїй діяльності Суд ЄС виконує функції міжнародного, конституційного і частково адміністративного суду.
- Як міжнародний суд він розв'язує суперечки між державами-членами, які стосуються об'єкта установчої угоди (ст. 239 Угоди про заснування ЄС), а також між державами-членами та інститутами ЄС чи між останніми.
- До держави-члена, яка не виконує рішень Суду ЄС, останній може застосовувати санкції у формі одноразових сплат або штрафів (ст. 228 Угоди про заснування ЄС).
- Виконуючи роль конституційного суду, Суд ЄС розглядає законність актів, прийнятих спільно Європарламентом і Радою, актів Ради, Комісії та Європейського центрального банку, які не належать до рекомендацій та висновків, а також актів Європарламенту, що мають правові наслідки для третіх сторін (ст. 230 Угоди про заснування ЄС).

Юрисдикція Суду ЄС

Суд надає вирішення по справах, серед яких п'ять найбільш поширених типів випадків:

- **запити на попереднє рішення** - коли національні суди звертаються до Суду з питань інтерпретації законодавства ЄС (існує ситуація, коли суди в різних країнах можуть інтерпретувати закони ЄС по-різному)
- **дії щодо невиконання зобов'язання** - пред'явлення позову проти урядів ЄС щодо незастосування законодавства ЄС (здебільшого порушується Комісією)
- **дії для анулювання** - проти законів ЄС, які порушують договори ЄС або установчі договори (за позовом держав-членів ЄС, Комісії, ради ЄС та в деяких випадках Європарламенту. Крім того, такі позови можуть подаватись громадянами, якщо вони впевнені, що такий акт порушує їх права)
- **дії щодо бездіяльності** - проти інститутів ЄС, які не в змозі приймати рішення, які від них вимагаються (позови подаються державами - членами ЄС, національними інститутами та в деяких випадках, приватними особами)
- **прямі дії** - заяви осіб, компаній або організацій проти рішень чи дій ЄС (із вимогою компенсації)

Право звернення до суду

- Правом звертатися до Суду ЄС наділені держави-члени, інститути ЄС та фізичні і юридичні особи.
- При цьому для звернення з позовом до Суду ЄС не треба згоди іншої сторони спору, крім випадків, коли спір між державами-членами, що стосується предмета Угоди про заснування ЄС, подається на розгляд Суду за особливою згодою між сторонами.
- Здатність фізичних та юридичних осіб звертатися до Суду ЄС обмежена випадками: 1) коли вони оскаржують законність актів, які прямо й безпосередньо стосуються таких осіб (ст. 230 Угоди про заснування ЄС); 2) коли йдеться про бездіяльність інститутів у формі неприйняття щодо таких осіб актів обов'язкового характеру (ст. 232 Угоди про заснування ЄС).
- Фізичні та юридичні особи можуть також звертатися з позовом до Суду ЄС проти таких актів, прийнятих спільно Європарламентом та Радою або самою Радою, які надають Суду необмежену юрисдикцію щодо санкцій, зазначених у таких актах (ст. 229 Угоди про заснування ЄС). Зокрема, Суд ЄС може скасувати, збільшити або зменшити суми штрафів та платежів, що накладаються на правопорушника.
- До Суду ЄС можуть також звертатися національні суди держав-членів з проханням винести преюдиціальне рішення щодо тлумачення Угоди про заснування ЄС, дійсності і тлумачення актів інститутів ЄС та ЄЦБ, тлумачення статутів органів, створених за рішенням Ради (ст. 234 Угоди про заснування ЄС). У разі такого звернення судовий розгляд справи у відповідному національному суді призупиняється до винесення рішення Судом ЄС. Після отримання преюдиційного рішення Суду ЄС національний суд приймає остаточне рішення у справі.

Процедура слухання справи

- **I – письмова стадія** – всі сторони, залучені до справи, подають письмове звернення до відповідального судді.
- **II – усна стадія** - громадське слухання. Залежно від складності справи, воно може мати місце перед колегією суддів в складі 3, 5 або 13 суддів або перед усім судом. На слуханні, юристи з обох сторін представляють свої справи суддям та генеральному адвокату, який може задавати запитання. Після цього генеральний адвокат надає своє бачення, після чого судді обговорюють справу та виносять рішення.
- Рішення приймаються більшістю голосів.

Загальний суд (суд I інстанції)

- Склад суду – щонайменше один суддя від кожної держави – члена ЄС, призначені на 6 років. На відміну від Суду ЄС – Загальний Суд не має сталих генеральних адвокатів.
- Загальний суд засідає в палатах, що складаються з п'яти або трьох суддів або, в деяких випадках, одного судді. Він також може засідати Великою Палатою (тринадцять суддів) або в якості повноправного суду, коли це виправдано правовою складністю або важливістю справи. Більше ніж 80% із справ, розглянутих Загальним судом розглядаються судовою Палатою із трьох суддів.
- Процедура слухання справи - схожа до тієї, що в Суді ЄС, за виключенням заслуховування думки генерального адвоката.

Юрисдикція Загального суду

- прямі позови **фізичних та юридичних осіб**, щодо актів, прийнятих органами або установами Європейського Союзу (які мають безпосередній вплив на осіб або спрямовані проти них) і проти нормативних актів (які безпосередньо їх стосуються) або проти бездіяльності з боку цих установ, органів, служб або агентств.
- Позови, подані державами – членами ЄС проти Європейської Комісії.
- дії, що вимагають компенсації за шкоду, заподіяну інститутами Європейського Союзу або їх співробітниками;
- дії, засновані на контрактах, укладених Європейським Союзом, які прямо надають юрисдикцію Загальному суду;
- дії, пов'язані з Товариством торгових марок.

Трибунал (суд) з цивільних послуг

Складається з семи суддів, призначених Радою ЄС строком на шість років, після прийому заявок і після прийняття думки колегії в складі семи осіб, обраної з числа колишніх членів Суду ЄС та Загального суду і юристів з визнаним авторитетом.

За загальним правилом Трибунал засідає в палаті, що складається з 3 суддів.

http://curia.europa.eu/jcms/jcms/T5_5230/

Юрисдикція Суду

- У його юрисдикцію входить розгляд і винесення рішення в першій інстанції суперечок між Європейським Союзом і його службовцями, що в результаті представляє близько 120 випадків на рік серед приблизно 35 000 членів персоналу установ Європейського Союзу. Ці суперечки стосуються не тільки питань з робочих відносин в строгому сенсі (заробітна плата, кар'єрне зростання, дисциплінарні заходи і т.д.), але і системи соціального забезпечення (хвороба, старість, інвалідність, нещасні випадки на виробництві, сімейна допомога і т.д. .).
- Також володіє юрисдикцією у спрах між усіма органами або установами та їх співробітниками, юрисдикція щодо яких покладена на Суд Європейського союзу (наприклад, суперечки між Європолем, Управлінням по гармонізації на внутрішньому ринку або Європейським інвестиційним банком, і їх персоналом).
- Не може розглядати спори між національними адміністраціями

Рахункова палата (Європейський суд аудиторів)

- **Ст.188а** Палата аудиторів здійснює **ревізійну перевірку** звітності.
-
- **Ст.188b** Палата аудиторів складається з **12 членів**. Члени Палати аудиторів обираються з числа осіб, які працюють або працювали у зовнішніх аудиторських установах.
- Члени Палати аудиторів призначаються на **шести річний термін Радою ЄС**, одноголосним рішенням **після консультацій з Європейським Парламентом**.
- - Вони обирають **Голову Палати аудиторів** терміном на **3 р.**
-
- **Ст.188с** Палата аудиторів перевіряє звіти про доходи/витрати ЄС.
- Палата подає ЄП та Раді документ, що підтверджує правильне ведення рахунків прибутків і збитків, законність фін. Операцій
- Палата складає щорічну доповідь після фінансового року.

Рахункова палата (2)

- http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-auditors/index_en.htm
- Для того, щоб переконатись, що платники податків ЄС отримують максимальну користь від свої грошей, Рахункова палата має право перевіряти (здійснювати аудит) будь-якої особи або організації, що користується фондами ЄС. Суд часто проводить інспекції на місці перевірки. Його висновки фіксуються в звітах, представлених Комісії та національним урядам Європейського Союзу.
- Аудитори часто проводять перевірки в установах ЄС, країн-членів та країн, які отримують допомогу від ЄС.
- Рахункова палата не має жодних юридичних повноважень діяти самостійно. Якщо аудитори виявили шахрайство вони інформують Європейське управління по боротьбі з шахрайством.
- Надає висновок щодо фінансового законодавства ЄС і яким чином допомогти ЄС у боротьбі з шахрайством.
- Суд складається з одного члена від кожної країни ЄС, призначеного Радою ЄС терміном на шість років .

Європейський Центральний Банк

<http://www.ecb.europa.eu/ecb/tasks/forex/html/index.en.html>

Управляє євро - єдиною валютою ЄС – та встановлює гарантії стабільності цін в ЄС.

- ЄЦБ також несе відповідальність за обрання і реалізацію економічної та грошово-кредитної політики ЄС.
- Цілі:
  - утримання стабільності цін (тримання інфляції під контролем), особливо в країнах, що використовують євро.
  - збереження фінансової стабільності системи – переконаність, що фінансові ринки та інститути належним чином контролюються.
  - тісна співпраця між центральними банками в зоні євро - 19 країн ЄС, які перейшли на євро.
- Банк співпрацює з центральними банками 28 країн. Разом вони формують **Європейську Систему Центральних банків**.

THE EUROPEAN SYSTEM OF CENTRAL BANKS (ESCB)

ORGANISATION

€ European Central Bank

1 Nationale Bank van België /
Banque Nationale de Belgique

2 Българска народна банка
(Bulgarian National Bank)

3 Česká národní banka

4 Danmarks Nationalbank

5 Deutsche Bundesbank

6 Eesti Pank

7 Central Bank and Financial
Services Authority of Ireland

8 Bank of Greece

9 Banco de España

10 Banque de France

11 Banca d'Italia

12 Central Bank of Cyprus

13 Latvijas Banka

14 Lietuvos bankas

15 Banque centrale du
Luxembourg

16 Magyar Nemzeti Bank

17 Bank Ċentrali ta' Malta /
Central Bank of Malta

18 De Nederlandsche Bank

19 Oesterreichische
Nationalbank

20 Narodowy Bank Polski

21 Banco de Portugal

22 Banca Națională a României

23 Banka Slovenije

24 Národná banka Slovenska

25 Suomen Pankki –
Finlands Bank

26 Sveriges Riksbank

27 Bank of England

ЄЦБ (2)

Завдання Європейського Центрального Банку:

- установка ключових процентних ставок для єврозони і контролю грошової маси
- управління валютних резервів єврозони і купівля або продаж валюти, якщо необхідно зберегти обмінний курс в рівновазі
- допомагає забезпечити адекватний контроль фінансових ринків та інститутів з боку національних органів, переконаність в нормальному функціонуванні платіжних систем
- моніторинг цінових тенденцій та оцінки ризику, яку вони представляють для цінової стабільності.

Рада керуючих Європейського центрального банку прагне зберегти інфляцію нижче, але близько **до 2%** у середньостроковій перспективі

Органи управління ЄЦБ

Європейський центральний банк в своїй структурі має три основні органи:

- **Виконавча рада** – щоденний контроль за управлінням фінансами. Складається з 6 членів (1-президент, 1 віце-президент і 4 інших членів), що призначаються на 8 років лідерами країн єврозони.
- **Рада керуючих** - визначає грошово-кредитну політику єврозони і фіксує процентні ставки, за якими комерційні банки можуть отримати гроші від банку. Складається з Виконавчої ради плюс губернаторів 19 національних центральних банків у єврозоні.
- **Генеральна (Загальна) рада** - сприяє консультативній та координаційній роботі ЄЦБ і допомагає здійснювати підготовку нових країн, що приєдналися до євро. Складається з президента ЄЦБ і віце-президента і губернаторів національних центральних банків усіх 28 країн ЄС.

Валютний союз

- Створення валютного союзу залежить від ступеня готовності держав до участі в ньому. Для цього ЄС визначило кілька умов-критеріїв:
  1. Інфляція не може перевищувати рівень, існуючий у трьох державах-членах з найстабільнішими цінами, більш, ніж на 1,5 відсоткових пункти.
  2. Розміри бюджетного дефіциту мають становити не більше, як 3% ВВП країни.
  3. Коливання обмінних курсів національних валют (при відсутності їх девальвації у попередні 2 роки) має бути у межах, встановлених для європейської валютної системи ("+", "-", 2,25%).
  4. Норма довгострокового прибутку не повинна перевищувати 2% від середньої норми прибутку трьох членів ЄС, які мають найнижчу норму прибутку.
  5. Національний борг не повинен перевищувати 60% ВВП

- Було здійснено три невдалі спроби запровадження спільної валюти: у 1992, 1995 та 1997 роках. У 1995 р. критеріям Маастрихтського договору за рівнем інфляції відповідали 11 країн з 15; за процентними ставками — 10; за розмірами бюджетного дефіциту — 4 (Данія, Німеччина, Ірландія та Люксембург), причому показник дефіциту в цілому по ЄС склав 4,7%; за розмірами внутрішнього державного боргу — 5 (Данія, Німеччина, Люксембург, Франція і Великобританія). Тобто усі вимоги виконувала лише одна країна — Люксембург, по три вимоги виконували Німеччина, Франція, Великобританія, Данія та Ірландія.
- Для поліпшення ситуації керівні органи ЄС передбачили низку заходів посилення контролю за економічною політикою держав-членів.

Комітет регіонів

- http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/cor/index_en.htm
  - Роль Комітету регіонів (КР) полягає у висуванні місцевих та регіональних точок зору на законодавство ЄС. Комітет робить це шляхом надання звітів за пропозиціями Комісії.
- Створений згідно з Угодою про Європейський Союз і розпочав свою діяльність у 1994 р. як консультативний форум представників регіональних та місцевих органів управління.
- Комісія, Рада та Парламент повинні проконсультуватися з Комітетом регіонів до прийняття рішень ЄС, що приймаються з питань, що стосуються місцевого і регіонального самоврядування (наприклад, на політику в галузі зайнятості, навколишнього середовища, освіти чи охорони здоров'я).
  - Склад – 353 представники від 28 країн, що призначаються Радою ЄС терміном на 5 років.
  - Складається з 6 «комісій», що призначені розглядати різні галузі політики і підготувати тези для обговорення на пленарних засіданнях: Територіальна згуртованість ; Економічна та соціальна політика ; Освіта, молодь і наукові дослідження ; Довкілля, зміна клімату та енергії; Громадянство, управління, інституційні та зовнішні зв'язки; Природні ресурси.

Амстердамська угода розширила коло питань, з яких консультації комітету є обов'язковими: до них включено також охорону довкілля, Соціальний фонд, професійно-технічне навчання, міждержавне співробітництво і транспорт. Комітет може готувати висновки з власної ініціативи і надавати консультації Європейському Парламенту.

Економічний та соціальний КОМІТЕТ

http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/ecosoc/index_en.htm

- Представники роботодавців Європи, працівників та інших зацікавлених груп можуть висловити свою думку з питань законодавства та політики ЄС через Європейський економічний і соціальний комітет (ЄЕСК).

Європейський економічний і соціальний комітет складається з 353 членів з економічних і соціальних груп по всій Європі. Представники призначаються національними урядами і призначається Радою Європейського союзу на 5-річний термін. Члени ЄЕСК не оплачуються, але отримують допомогу, для покриття витрат на проїзд та проживання, коли беруть участь у засіданнях Комітету.

Три групи населення: роботодавці, працівники та різні за інтересами (фермери, споживачі)

Число членів від кожної країни залежить від чисельності населення країни:

- Німеччина, Франція, Італія, Великобританія - 24 представників
- Іспанія, Польща - 21 представників
- Румунія - 15 представників
- Бельгія, Греція, Нідерланди, Португалія, Австрія, Швеція, Чехія, Угорщина, Болгарія - 12 представників
- Данія, Ірландія, Хорватія, Фінляндія, Литва, Словаччина - 9 представників
- Естонія, Латвія, Словенія - 7 представників
- Люксембург, Кіпр - 6 представників та Мальта - 5 представників